

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

БЕКІТЕМІН
Ғылым кеңесінің төрағасы,
ҚарМТУ ректоры
_____ Газалиев А.М.
_____ 2015ж.

МАГИСТРАНТҚА АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚУ
БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)

MGSE 5203 Мұнай-газ саласындағы экономика пәні

UK 3 Ұйымдастыру-кәсіби модулі

6M074700 Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау мамандығы

Тау кен факультеті

Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау кафедрасы

АЛҒЫСӨЗ

Магистрантқа арналған оқу жұмыс бағдарламасын(syllabus) кафедраның
т.ғ.к., доцент Пономарева М.В. дайындаған.

ГПҚОБ кафедрасының отырысында талғыланған
«__»_____2015 ж. №__ хаттамасы
Кафедра менгерушісі _____ Садчиков А.В. «__»_____2015 ж.

Тау кен факультетінің оқу әдістемелік кеңесінде расталған
«__»_____2015 ж. №__ хаттамасы
Төрағасы _____ Такибаева А.Т. «__»_____2015ж.

Оқытушы туралы ақпарат

Пономарева Марина Викторовна, т.ғ.к., доцент.

ГПҚОБ кафедрасы ҚарМТУдың ІІ-ші корпусында (Бейбітшілік бульвары 56) 117 аудиторияда орналасқан, телефон 56-75-93 қосымша 2037.

Пәннің еңбек сыйлымдылығы

Семестр	Кредит саны/ ECTS	Сабақтардың түрі					МӨЖ сағаттарының саны	Жалпы сағаттарының саны	Бакылау түрі
		Байланыс сағаттарының саны			МӨЖ сағат көлемі	Барлық сағат			
		Дәрістер	Практикалық сабақтар	Лабораториялық сабақтар					
1	3/5	45	-	-	45	45	45	135	Емтихан

Пәннің сипаттамасы

«Мұнай-газ саласындағы экономика» пәні базалық пәндер циклына жатады.

«Мұнай-газ саласындағы экономика» пәні кескіндеуші пәндердің міндетті компоненті болып табылады. Қазіргі уақытта өнеркәсіпті табиғи ресурстармен қамтамасыз ету өзекті мәселе болып табылады. Келешете Қазақстан Республикасының минералды–шикізат жайының сұрақтары, оның болашақтағы дамуы, қорларды игеруі, жер қойнауларының қорғалуы және халық өміріне, халықаралық қатынастар жүйесіне көрінетін ықпал жасауды қоршаған табиғи орта көрсетеді. Минералды шикізатпен қамтамасыз ету мәселесі әлеуметтік экономикалық, тау кен технологиялық және басқа факторлардың күрделі үйлестірілуімен ескертілінген. Әлемдік өнеркәсіпте пайдалы қазбаларды пайдаланудың ұдайы өсуі геологиялық іздеу жұмыстарының күрт өсуін анықтады, ол өз кезегінде минералдық шикізаттың экономикалық және геология жөнінде ақпаратты кеңею көлеміне сәйкес ескертеді. Соңғы жылдары жана үлгідегі құрал–саймандар анықталған және зерттелген. Пайдалы қазбалардың конъюнктура талабының өзгеруіне байланысты кенорындарының геология – экономикалық бағалауына деген көзқарастарда өзгерді. Минералды шикізаттарды өңдеу мен олжа алуда технологияда сапалы дамулар болды, кенді орынды және комплексті пайдалануға назар күшейді, жер қойнаулары мен қоршаған табиғи ортаны қорғау, пайдалы қазбалар қорларының класификациясы және олардың методологиясы жетілдіріледі.

Пән мақсаттары

«Мұнай-газ саласындағы экономика» пәні магистранттарды мұнай газ саласына сәйкес нарықтық экономикасы жағдайында экономикалық заңдардың іс әрекеттерінің ерекшеліктеріне үйретеді.

Пәннің міндеттері

Пәннің келесі есептері: магистранттарды ПҚҚО геологиялық құрылымдарына сәйкес әр түрлі мұнай және газ кен орындарын геологиялық

және экономикалық бағалау бойынша бірлестірілген деректермен , пайдалы қазбалардың берілген түрлеріне және оларды зерттеу әдістеріне өндірістік талаптарымен таныстыру

Магистрлер берілген пәнді оқыған нәтижесінде:

хабардар болу керек:

– минералды ресурстарды өндірісте қолдану, мұнай және газдың өндірістік қасиеттері, оларды анықтау әдістері;

білу керек:

– мұнай және газ кен орындарындағы болжамдау, іздеу және геологиялық барлау жұмыстарды экономикалық негіздеу әдістемесі;

істеу білу керек:

– өнеркәсіптік кенорындары құрылысын геология–экономикалық бағалауын жүргізе білуге; мұнай және газ құрамының сапасы мен санын есептей білуге; әртүрлі мұнай және газды іздеу мен барлау жұмыстарының кешенін анықтай білуге;

тәжірибелік қасиеттерге ие болу:

– мұнай және газ кен орындарын болжамдау, іздеу, барлау және өндеу есептерін шешу кезіндегі жаңа техника және технологияны қолдану.

Пререквизиттер

Берілген пәнді зерделеу үшін келесі пәндерді меңгеру қажет: «Экономика теория негіздері», «Қазақстанның геологиясы және минералдық ресурстары», Экономика және өндірісті басқару».

Постреквизиттер

«Мұнай-газ саласындағы экономика» пәнін оқыған кезде алынған білімдер, магистрлік диссертация жазған кезде пайдаланылады.

Сабақтардың түрлері бойынша пәннің мазмұны және олардың еңбек сыйымдылығы

Бөлімнің, (тақырыптың) атауы	Сабақ түрінің еңбек сыйымдылығы, сағ				
	лекциялар	Практикалық саб.	Зертханалық саб.	МСӨЖ	МӨЖ
1. Кіріспе. Объективті экономикалық заңдардың нарықтық экономикалық жағдайдағы формасы байқалу ерекшелігі мен іс-қимылдары	6			6	6
2. Материалдың, еңбек және ақша ресурстарын үнемді пайдаланудың жолдары мен әдістері	8			8	8
3. Пайдалы қазба кенорындарында болжамдық, іздеу және барлау жұмыстарын жүргізуді экономикалық жобалау әдісі	8			8	8
4. Өндіріс салаларының минералдық шикізатқа қажеттілігін анықтау мен суағыстарын өтеу жолдарын табу	8			8	8

5. Кенорындарын кешенді игеру мәселелерін шешу	8			8	8
6. Табиғатты сақтандыру кешенінің экономикалық бағалауы.	7			7	7
БАРЛЫҒЫ:	45			45	45

МӨЖ үшін бақылау тапсырмалар тақырыптары

1. Кенорнының геология–экономикалық бағалауының қажетті көрсеткішіне сай сипаттама беріңіз.
2. ПҚКО геологиялық бағалау кезінде қандай бөлімдер жүргізіледі?
3. ПҚКО геологиялық бағалау бойынша реферат жазу.
4. Жер бетіндегі жыныстардың орналасуы үшін қажетті аудан (S, m^2) көлеміне есептеу жүргізу
5. Су ағымын негіздеуде қандай мәліметтер ұсынылады?
6. ПҚКО технологиялық бағалауы кезінде қандай мәліметтерді қамтиды.
7. Кенді технологиялық байқау кезінде қандай мәліметтер алады?
8. Минималды өндірістік құрамға есептеу формулаларын келтір.
9. Аршылу коэффициентіне сипаттама бер.
10. Борттық құрамның типі мен сорты қалай белгіленеді.
11. Қосалқы есептеулердегі негізгі компоненттерге қойылатын негізгі шарттарды ата.
12. Ілеспе компоненттердің қосалқы есептеулеріне қойылатын негізгі шарттарға мінездеме бер.
13. Табиғатты қорғау шараларының экономикалық бағасы неден құралады?
14. Кәсіпорынның бағалау кірістеріне есептеулерді суреттеп беріңіз.
15. Дисконттау коэффициенті қалай қолданылады?

Магистанттердің білімдерін бағалау критерийлері

Пән бойынша емтихан бағасы аралық бақылау (60% дейін) және қорытынды аттестаттау (емтихан) (40% дейін) бойынша үлгерімнің ең жоғары көрсеткіштерінің сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100% дейін мәнді құрайды.

Пәндер бойынша тапсырмаларды тапсыру және орындау кестесі

Бақылау түрі	Тапсырма мақсаты және мазмұны	Ұсынылған әдебиеттер	Орындау ұзақтығы	Бақылау формасы	Тапсыру мерзімі	Балдар
Коллоквиум 1	пән бойынша материалдың игерілгенін тексеру	барлық негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі, дәрістер конспекттері	7 апта	межелік	7 апта	30
Коллоквиум 2	пән бойынша материалдың игерілгенін тексеру	барлық негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі, дәрістер конспекттері	7 апта	межелік	14 апта	30
Емтихан	пән бойынша материалдың игерілгенін	барлық негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі,	3 біріккен сағат	нәтижелік	Сессия кезінде	40

	тексеру	дәрістер конспекттері				
Барлығы:						100

Саясаты және процедуралары

«Мұнай-газ саласындағы экономика» пәнін зерделеу кезінде келесі ережелерді сақтауды сұраймын:

1. Сабаққа қалмау керек.
2. Себепсіз сабақтан қарлмау керек, ауырған жағдайда құжат ұсыну керек, басқа жағдайларда түсінік қағазын әкелу керек.
3. Магистранттың міндеті барлық сабақтардың барлық түрлеріне қатысу.
4. Күнтізбелік жоспар бойынша оқу процесінің барлық бақылау жұмыстарын тапсыру.

Негізгі әдебиеттер тізімі

1. Н. А. Быховер Экономика минерального сырья. М., «Недра», 2002г.
2. И. Д. Коган Подсчет запасов и геолого-промышленная оценка рудных месторождений. М., «Недра», 2004г.
3. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш. Экономика природопользования, Учебник. – Москва, 2003г.
4. Инструкция по методическому руководству по содержанию, оформлению и порядку представления на государственную экспертизу недр материалов технико-экономического обоснования кондиций на твердые полезные ископаемые. Проект, Кокшетау, 2008г.

Қосымша әдебиеттер тізімі

5. В. И. Старостин, П. А. Игнатов, Геология полезных ископаемых. М., Академический проект, 2004г.
6. В.П.Лузин, Экономика и менеджмент горного производства. Курс лекций. АФ МГТУ. Москва, 2004г.
7. Боярко Г. Ю. Экономика минерального сырья. Томск: Изд-во Аудит-Информ, 2000г.
8. Инструкция по применению классификации запасов месторождения полезных ископаемых (по видам минерального сырья), Кокшетау, 2006г.

**МАГИСТРАНТҚА АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚУ
БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)**

MGSE 5203 Мұнай-газ саласындағы экономика пәні

УК 3 Ұйымдастыру-кәсіби модулі

31.03.2004. беріл .№50 мемл. баспа лиц.

Басуға қол қойылды _____ 2015 г. Пішімі 90x60/16.

Көлемі _____ Таралымы _____ Тапсырыс № _____ Баспаның бағасы келісімді